

Sống đạo trong đời

Các bạn thân mến,

Ngày xưa tôi cứ nghĩ: Đạo Đời đôi ngã. Ngoài đời thì ta phải phấn đấu, dũng mãnh tranh dành, so sánh hơn thua... còn khi vô chùa thì khép mình sống theo đạo, tụng kinh, sám hối những việc không tốt đã làm ngoài “Đời” hay vô nhà thờ kiểng Ông Cha để xưng tội và rồi hết tội!

Nhưng bây giờ, tôi mới biết rõ rằng: Đời là đâu và Đạo là đâu? Tôi biết và hiểu: Đạo không phải chỉ có nơi chùa, thất, am, thánh đường, nhà thờ và Đời cũng không phải chỉ có ở nơi quan trường, doanh thương, ngành nghề trong xã hội... Đạo và Đời đều có chung với nhau và cũng có tại chính nơi con người.

Suy cho cùng, đời hay đạo đều do tâm con người mà biểu hiện, khi ta giao tiếp với ngoại cảnh thì gọi là đời, còn lúc ta dừng lại quay trở vào nội tâm thì đó gọi là đạo. Mọi sự việc, hiện tượng đều do một cái tâm mà ra thôi.

Đời đạo là hai trạng thái có liên hệ mật thiết với nhau trong cuộc sống của ta. Đời được xem như thể giới vật chất hữu hình sinh động bên ngoài, còn đạo mang ý nghĩa cảnh giới tinh thần vô hình trầm mặc bên trong nội thể của ta. Hai thứ vật chất và tinh thần này đều không tách rời được với nhau, chúng nhịp nhàng tương hỗ qua lại gắn bó với nhau rất chặt chẽ. Cho nên đạo và đời cần song hành với nhau theo một tỷ lệ quân bình cân đối để có sự hòa hợp hài hòa mang đến lợi lạc cho xã hội vì nếu cán cân thăng bằng giữa đạo và đời bị chênh lệch thì đau khổ, phiền não tất yếu sẽ không tránh khỏi.

Cho nên tuy vẫn bận rộn, chạy đua và nép mình với quy chế trật tự của đời sống sinh hoạt trong xã hội nhưng ta cũng có thể thực hành cùng một lúc chánh pháp của đạo mà mình đang hướng về, tích cực xây dựng xã hội lành mạnh, cộng thông với niềm tin tâm linh. Nương vào đời mà vẫn đi theo đường đạo thì chắc chắn ta sẽ có một đời sống hài hòa, sâu sắc hơn. Và như vậy, đôi khi trong sinh hoạt chung đụng sẽ có những sự khác biệt, đây là lẽ tất nhiên vì chính giới luật đã tạo ra sự khác biệt trong phong cách sinh hoạt, hành xử của người đạo và người đời, thí dụ đơn giản là trong một buổi tiệc, một người ăn chay chắc chắn sẽ tạo ra hình ảnh cách biệt, không giống với mọi người. Sự khác biệt này suy cho cùng thì nếu biết sâu hiểu thấu cũng không đến nỗi nào. Tâm ai như thế nào thì sẽ lộ ra như thế ấy. Vấn đề là mình có khả năng chấp nhận và sống chung hòa bình với nhau không mà thôi.

Sống trong đời, làm mọi việc trong bổn phận đối với gia đình, xã hội cho trọn vẹn không tỳ vết thì đó là bổn phận không chỉ là của người đời mà còn cả của người đạo. Họ biết vượt qua những việc làm thường nhật để tìm phương cách tạo thêm điều kiện giúp đỡ người đời, hiểu và làm được mọi điều thiện lành

trong xã hội, sống tử tế, có nhân có nghĩa, có hiếu có đễ, có liêm sĩ trung tín. Đó là đem Đạo vô Đòi vậy.

Hiểu như vậy thì đừng ai nghĩ rằng, khi vào đạo, tôi sẽ phứt bỏ tất cả việc đời, vô rùng sâu hay lên non cao rồi không trở về để độ mình, độ người sao?, hay khi còn làm ăn sinh sống trong xã hội thì lại nói rằng mình chưa có rảnh, có yên để về nẻo đạo, chờ khi thu xếp công việc hay rảnh rồi mới chịu tu trì. Đạo lý luôn hòa quyện trong mọi sinh hoạt trong đời. Vì thế người muốn tu sửa đâu nhất thiết phải xuất gia, nhập thất mới gọi là tu hành được, khi một người sống trong đời thường thực hành đạo lý chánh pháp trong giao tiếp đối nhân xử thế thì họ không khác gì với người tu đầu tròn áo vuông, vì chính họ đã làm được đời đạo song tu rồi.

Các bạn thân mến, thật ra tôi rất tôn kính các bậc tu hành, họ đã chọn cho mình một con đường có lý tưởng thật cao quý, họ đã can đảm dứt ái dục, từng bước chân theo Đấng Từ Phụ để tiếp tục sứ mạng giúp đời đầy tuệ giác của người. Tôi là người lặn trôi trong đời thường, chấp nhận sự trầm luân này, nhưng có được phước duyên biết thêm đạo lý chánh pháp, đem áp dụng vào cõi bụi bặm hầu uống được đâu đó những giọt cam lồ trong cuộc sống đầy rẫy khao khát và sợ hãi này.

Suy cho cùng, cứu cánh của các lời Bụt dạy cho chúng sanh không chỉ để nhắm vào tâm linh siêu việt của một ai đó, mà trước tiên và gần nhất là nhằm hóa giải, chuyển hóa những nỗi khổ niềm đau và đem lại hạnh phúc đích thực cho con người trong cuộc sống hằng ngày. Một đời sống đẹp, đáng sống là khi nhìn ra ngoài thì lo giúp thế độ đời theo khả năng và hoàn cảnh của mình, lúc trở về nội tâm thì trau dồi đạo hạnh, xây dựng nếp sống hiệp hòa trong thiên hạ, biết nuôi dưỡng thân tâm thanh tịnh, ăn ở thuận lòng trời đất. Sống đạo trong đời thì sẽ không tự hối.

Hiên Trúc tháng 3.2020

Tâm Hải Đức

Kính mời đọc thêm những bài khác của tác giả tại:
<http://www.vietnamvanhien.org/TamHaiDuc.html> [<= bấm vào]

www.thienquan.net